

N:o 58.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1896, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster. (I. A.)

1:o. Efter det statsutskottet till behandling förehaft Kongl. Maj:ts proposition den 16 januari innevarande år angående statsverkets tillstånd och behof, i hvad densamma afser beräkningen af statsverkets inkomster, får utskottet nu, jemlikt § 53 regeringsformen och § 39 riksdagsordningen, uppgifva och föreslå de belopp, hvartill de *ordinarie inkomsterna* under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

Med hänvisande till den utredning beträffande beräkningen af hvarje särskild inkomsttitel, som i statskontorets vid statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 sistlidna januari fogade berättelse af den 10 december 1895 om statsverkets inkomster under det nästföregående året jemte förslag till deras beräkning vid föreliggande statsreglering finnes meddelad, får utskottet här nedan omförmåla de inkomsttitlar, öfver hvilka särskildt yttrande ansetts böra afgifvas.

Tillfälliga rotevakansafgifter. Beträffande denna inkomsttitel, i hvilken innefattas, utom afgifter af rusthåll och rotar för uraktlåten rekrytering, jemväl de vid början af år 1878 till statsverket tills vidare indragna afgifterna af åtskilliga till underofficerares aflöning förut anslagna vakanta rusthåll och rotar, erinrar statsrådet och chefen för finansdepartementet till förenämnda statsrådsprotokoll derom, att Kongl.

Maj:t den 19 maj 1893 förordnat, att vakansafgifterna af de rusthåll och rotar, som på grund af den vid 1892 års urtima riksdag beslutade omorganisation af indelta kavalleriet och infanteriet komme att sättas på vakans, skola i räkenskaperna under denna titel redovisas. Kongl. Maj:ts till 1894 års Riksdag aflättna förslag dels om upptagande i riksstaten af dessa vakansafgifter, hvilka enligt nyssnämnda urtima Riksdags beslut finge användas för omorganisationen af infanteriet, skånska husar- och dragonregementena samt Jemtlands hästjägarecorps, samt dels om ökning i sammanhang dermed af anslagen till det icke garnisonerade infanteriets befälsaflöning och till det icke garnisonerade infanteriets och kavalleriets vapenöfningar blef af Riksdagen afslaget, hufvudsakligen på den grund, att 1893 års Riksdag bemyndigat Kongl. Maj:t att tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda bestämdt låta, i mån den vid 1892 års urtima riksdag beslutade vakanssättning komme till stånd, af anslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären årligen tillhandahålla arméförvaltningen ett mot vakansafgifterna för de vakanssatta rote- och rusthållsnumren svarande belopp, att af arméförvaltningen användas till bestridande af kostnaderna för den förbättrade härordningens genomförande, uti hvilket bemyndigande någon ändring af Kongl. Maj:t ej ifrågasatts.

Då ifrågavarande vakansafgifter syntes böra, i likhet med öfriga till statsverket ingående dylika afgifter, i riksstaten upptagas, hemstälde statskontoret i sin den 11 december 1894 till Kongl. Maj:t afgifna berättelse, att förnyadt förslag i ämnet måtte till Riksdagen aflätas, men då förslag föreläge till förändrad uppställning af riksstatsens fjerde hufvudtitel att läggas till grund för den framställning, som till 1896 års Riksdag borde aflätas rörande anslagen under denna hufvudtitel för år 1897 eller det år, hvarunder den vid 1892 års urtima riksdag beslutade förbättrade härordning enligt samma Riksdags beslut skulle vara genomförd, och således vid 1896 års riksdag en revision af fjerde hufvudtitelns uppställning komme att ega rum, fann Kongl. Maj:t det definitiva ordnandet af frågan rörande sättet för ifrågavarande vakansafgifters upptagande i riksstaten kunna intill dess anstå.

I sin berättelse af den 10 sistlidne december angående statsverkets tillstånd och förvaltning har statskontoret å nyo anmält denna fråga till Kongl. Maj:ts pröfning och dervid till en början anfört, hurusom urtima Riksdagen år 1892, med bifall till Kongl. Maj:ts derom aflättna förslag, beslutat, att nummerstyrkan vid indelta infanteriet skulle genom öfverflyttning af nummer från regemente till regemente eller, der så erfordrades, genom indragning af nummer, allt i den ordning Kongl.

Maj:t pröfvade lämpligt, så jemkas, att vid hvart och ett af lifregementet till fot, första och andra lifgrenadierregementena, Vestgöta, Upplands, Skaraborgs, Södermanlands, Kronobergs och Jönköpings regementen, Dalregementet samt Helsinge, Elfsborgs, Vestgöta-Dals, Bohusläns, Vestmanlands, Kalmar, Vermlands äfvensom norra och södra skånska infanteriregementena densamma komme att utgöra 1,000 och vid Smålands grenadiercorps 400; samt att de nummer, som för den sålunda föreslagna jemkningen af indelta infanteriets styrka icke behöfde tagas i anspråk, finge sättas på vakans mot erläggande, såsom vakansafgift att till statsverket ingå, af ett belopp, motsvarande de i lag rustnings- eller roteringstungan vid vederbörande regemente eller corps åsatta värde. Antalet af de för denna jemkning ej erforderliga nummer utgjorde, enligt ett Kongl. Maj:ts proposition i ämnet åtföljande förslag till förbättrad härordning med dertill hörande bilagor VI, a. 1. och VI, a. 7., 1,289. Genom kongl. brefven den 2 december 1892, 28 september 1893, 5 oktober 1894 samt den 15 sistlidne november vore förordnad om samtliga dessa nummers vakanssättning före rekrytmötenas början år 1897. Derfor belöpande vakansafgifter uppginge i sin helhet till 210,560 kronor och minskade med sextio procent till 84,224 kronor.

Vidare skulle, på sätt statskontoret ytterligare anført, enligt ofvannämnda urtima Riksdags beslut och kongl. brefvet den 30 maj 1893 rusthållen vid skånska husar- och dragonregementena, i mån af ryttarnes afgång, för regementenas ombildning till värfvade sättas på vakans mot erläggande af vakansafgift på det sätt och i den ordning, som i fråga om vakanssättningen vid vissa infanteriregementen, enligt hvad ofvan förmålt, vore bestämd. Enligt hos statskontoret förvarade, från länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län inkomna handlingar i fråga om den rusthållen vid ifrågavarande båda kavalleriregementen för innevarande år tillkommande lindring i rustningsbesväret skulle sådan vakanssättning hafva egt rum för 169 rusthåll vid det förra och 182 rusthåll vid det senare regementet. Jemlikt vid Kongl. Maj:ts proposition den 14 oktober 1892 angående förbättrad härordning fogadt förslag till öfvergång från den nuvarande till den föreslagna organisationen för dessa båda regementen (Bil. VI. B. 5) skulle manskapet å gammal stat under de fem första öfvergångsåren (1893—1897) minskas med 280 nummer vid hvartdera regementet, eller för båda regementena 560 nummer, för hvilka belöpande vakansafgifter, utan afkortning, motsvarade 168,000 kronor och minskade med sextio procent 67,200 kronor.

Slutligen blef vid 1892 års urtima riksdag jemväl beslutadt, att rotehållen vid Jemtlands hästjägarecorps skulle, för corpsens ombildning

till värfvad t regemente, i enahanda ordning vakanssättas. Detta beslut grundade sig ej på någon af Kongl. Maj:t derom gjord framställning, och statskontoret förmålde sig icke vara i tillfälle att meddela någon upplysning om den omfattning, denna vakanssättning kunde beräknas uppnå under tiden till och med år 1897. Enligt hos statskontoret förvarade handlingar vore vid ingången af sistlidet år 71 nummer satta på vakans. Afgifterna för dessa nummer motsvarade, oafkortade, 21,300 kronor och minskade med sextio procent 8,520 kronor.

Inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansavgifter» vore i riksstaten för år 1896 upptagen med kronor 44,000: —

och skulle, om härtill lades vakansavgifter för rotar och rusthåll, som, enligt de af statskontoret lemnade uppgifter, för infanteriets och kavalleriets omorganisation blefve vakanssatta, dessa avgifter minskade med sextio procent, nemligen:

vid infanteriet kronor 84,224: —

» kavalleriet:

skånska husar- och dragonregementena kr. 67,200: —

Jemtlandshäst-

jägarecorps » 8,520: — » 75,720: — » 159,944: —

uppkomme en summa af kronor 203,944: — och hade statskontoret hemställt, att denna summa, afjemnad till 204,000 kronor, måtte få upptagas i riksstaten för år 1897 äfvensom att det under fjerd e hufvudtiteln uppförda anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären måtte ökas med ett mot höjningen i beräkningen af inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansavgifter» svarande belopp eller från 2,659,000 kronor till 2,819,000 kronor.

Vid den af statskontoret i förestående beräkning upptagna summa för vakansavgifter af indragna rusthåll och rotar vid infanteriet vore intet att erinra. Hvad åter anginge vakansavgifterna för indragna nummer vid skånska husar- och dragonregementena samt Jemtlands hästjägarecorps, förekomme, enligt hvad departementschefen vidare anför, att jemlikt uppgifter, som af chefen för landtförsvarsdepartementet infordrats från vederbörande fördelningschefer, antalet på grund af 1892 års urtima Riksdags beslut vakanssatta rusthåll vid skånska husar- och dragonregementena kunde beräknas komma att vid 1897 års utgång vid hvartdera regementet utgöra 357 samt antalet på grund af berörda beslut vakanssatta dubbelrotar vid Jemtlands hästjägarecorps att vid samma

tid utgöra 102. Sammanlagda antalet dylika rusthåll och rotar vid dessa tre truppförband skulle sålunda utgöra 816.

De sålunda meddelade uppgifterna borde föranleda en höjning i den af statskontoret föreslagna beräkningen af den förevarande inkomsttiteln, men härvid borde ytterligare en omständighet komma i betraktande. Med erinran, att till regementen och corpser vid indelta armén inginge vakansafgifter af ett visst antal rusthåll och rotar vid de olika truppförbanden, hvilka afgifter hufvudsakligen användes till aflöning för volontärer, gevärs-handverkare, stabs- och squadronstrumpetare, spel i nummer och musikens underhåll, hemstälde statskontoret i sin berättelse angående statsverkets inkomster af den 6 december 1893, i syfte att vinna lättnad för de rustnings- och roteringsskyldige samt förenkling i anordnings- och redovisningsväsendet samt kontrollen derå, att Kongl. Maj:t täcktes vidtagna erforderliga åtgärder, på det att ifrågavarande vakansafgifter måtte till statsverket indragas och såsom inkomst i riksstaten upptagas samt de särskilda regementena och corpserna medelst anslag i riksstaten beredas tillgångar till de kostnader, för hvilkas bestridande vakansafgifterna vore afsedda. På grund af denna statskontorets framställning hade Kongl. Maj:t förordnat om verkställandet af utredning i frågan, hvilken utredning ännu icke vore afslutad. Det särskilda förhållande, som egde rum med de tre truppförband, hvilka nu närmast vore i fråga, gjorde emellertid nödigt, att vid uppgörandet af riksstaten för år 1897 hänsyn toges till de vid berörda truppförband förekommande vakansafgifter af detta slag. Då för skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente vore fastställda stater, hvilka vore afsedda att år 1897 träda i full tillämpning, komme, derest Riksdagen beviljade de anslag, som komme att för ändamålet under fjerde hufvudtiteln äskas, genom direkt statsanslag att blifva sörjdt för fyllandet af de behof, för hvilka berörda vakansafgifter hittills tagits i anspråk, vid hvilket förhållande det vore en gifven sak, att före nämnda år vakansafgifterna af de för särskilda ändamål anslagna rusthåll och rotar vid dessa tre regementen måste indragas till statsverket. Enligt från chefen för landförsvarsdepartementet erhållna uppgifter utgjorde de till vederbörande regementen anslagna nummer vid skånska husarregementet 110, vid skånska dragonregementet likaledes 110 samt vid Norrlands dragonregemente 11 (20 manskapsnummer och 2 hästnummer, således motsvarande 11 dubbelrotar).

Förut hade meddelats, att antalet på grund af 1892 års urtima Riksdags beslut indragna rusthåll och rotar vid ifrågavarande tre kavalleriregementen enligt senast erhållna uppgifter kunde beräknas vid 1897

års utgång utgöra 816. Härtill komme, på grund af det nyss anförda, antalet af de till särskilda ändamål anslagna nummer vid samma regementen, sammanlagdt 231, som till samma tid komme att till statsverket indragas. Antalet af de rusthåll och rotar vid kavalleriet, af hvilka vakansafgifterna borde upptagas under inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansafgifter», utgjorde sålunda tillsammans 1,047 eller i afjennadt tal 1,050. För dessa utgjorde vakansafgifterna, minskade med 60 procent, 126,000 kronor eller 50,280 kronor utöfver det af statskontoret i enahanda hänseende beräknade belopp. Om sistnämnda summa, 50,280 kronor, lades till inkomsttitelns af statskontoret beräknade hela belopp, 204,000 kronor, uppstode en totalsumma i jennadt tusental kronor af 254,000 kronor, hvarmed departementschefen hemställde, att inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansafgifter» måtte i riksstaten för år 1897 upptagas. Den af Kongl. Maj:t sålunda föreslagna förhöjningen med 210,000 kronor i inkomsttiteln: tillfälliga rotevakansafgifter motsvaras af den höjning till enahanda belopp i anslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, som Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen under fjerdje hufvudtiteln föreslagit. Och då Riksdagen enligt utskottets hemställan bifallit berörda anslagsförhöjning, lärer jemväl den af Kongl. Maj:t ifrågasatta höjningen i beräkningen af förenämnda inkomsttitel böra beslutas.

I fråga om *telegrafmedlen* har telegrafstyrelsen i skrifvelse den 12 november 1895 anført, att inkomsten af telegramportomedlen år 1894, hvilken inkomst på förhand beräknats till 1,370,000 kronor, emellertid enligt den afslutade räkenskapen icke uppgått till mer än 1,326,571 kronor 63 öre, hvartill dock komme ett ytterligare belopp af 49,239 kronor 70 öre under åtskilliga andra inkomsttitlar, såsom registrering af telegramadresser, hyres- och andra underhållsbidrag från kommuner och enskilde, ersättning från statens och enskilda jernvägar för begagnande af telegrafverkets stolpar m. m., så att hela uppbördn af telegrafmedel för år 1894 uppgick till 1,375,811 kronor 33 öre.

För år 1895 var inkomsten af telegramportomedlen beräknad till likaledes 1,370,000 kronor, under det att till följd af 1894 års lägre resultat samma inkomst för 1896 beräknats till allenast 1,300,000 kronor, hvartill skulle komma 35,000 kronor i extra inkomster, så att *hela* inkomsten för år 1896 beräknats till 1,335,000 kronor. Resultatet af 1895 års telegramtrafik syntes, så vidt af de vid aflåtandet af telegrafstyrelsens nyssberörda skrifvelse gångna tre qvartalen kunde bedömas, blifva gynsammare, än beräknadt varit, i det att uppbördn af telegramportomedel syntes komma att uppgå till öfver 1,390,000 kronor,

hvertill komme öfver 35,000 kronor i extra inkomster. Med stöd häraf syntes, enligt telegrafstyrelsens mening, inkomsten för år 1897 utan risk kunna beräknas till 1,375,009 kronor af telegramportomedel och till 35,000 kronor af andra inkomstitlar, eller i allt till 1,410,000 kronor.

Telegrafstyrelsen hade därför hemställt, att telegrafverkets inkomster af telegrafmedel måtte vid uppgörandet af statsregleringen för år 1897 beräknas till 1,410,000 kronor, hvilket belopp med 75,000 kronor öfverstege den för år 1896 antagna beräkningen; och instämde departementschefen i denna telegrafstyrelsens af statkontoret biträdda hemställan.

Emot statkontorets beräkning af statsverkets öfriga ordinarie inkomster hade departementschefen ej funnit anledning att göra någon erinran.

På grund af hvad sålunda förekommit och då hvad Kongl. Maj:t föreslagit i afseende å beräkningen af statsverkets ifrågavarande inkomster icke gifvit anledning till någon erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

att statsverkets ordinarie inkomster för år 1897 må beräknas på följande sätt:

Grundskatt	kr.	1,905,000: —
Kyrkotionde	»	250,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	270,000: —
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	»	51,000: —
Trosspassevolansafgift	»	19,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	254,000: —
Soldatvakansafgift	»	56,000: —
Båtmansvakansafgift	»	200,000: —
Arrendemedel	»	2,300,000: —
Mantalspenningar	»	665,000: —
Bötesmedel	»	250,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	25,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,400,000: —
Transport	kr.	7,645,000: —

	Transport kr.	7,645,000: —
Telegrafmedel.....	»	1,410,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	8,500,000: —
Skogsmedel	»	3,000,000: —
Extra uppbörd	»	100,000: —
	Summa kr.	20,655,000: —

2:o. I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i sammanhang med beräkningen af förenämnda inkomster samt af de extra ordinarie inkomsterna eller *bevillningarna*, rörande hvilkas belopp det ej tillkommer statsutskottet att ingå i pröfning, föreslagit, att af *riksbankens vinst* för år 1895, utgörande 3,026,425 kronor 69 öre, nio tiondedelar, eller i rundt tal 2,700,000 kronor, måtte anvisas för statsverkets behof att utbetalas under år 1897. Med bifall till detta förslag har Riksdagen beslutit, att af riksbankens vinst för år 1895 ett belopp af 2,700,000 kronor skall öfverlemnas till statsverket samt återstoden, 326,425 kronor 69 öre, för riksbanken bibehållas.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas öfverskott å statsregleringarna från föregående år med 8,296,000 kronor.

Öfver hvad Kongl. Maj:t i sistnämnda hänseende föreslagit kommer utskottet att meddela särskildt yttrande; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 30 april 1896.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för 1897.			Statsutskottets förslag för 1897.	
Kronor.	öre.		Kronor.	öre.
1,905,000	—	Grundskatt	1,905,000	—
250,000	—	Kyrkotionde	250,000	—
270,000	—	Kavalleriregementenas hästvakans- spanmål	270,000	—
51,000	—	Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	51,000	—
19,000	—	Trosspassevolansafgift	19,000	—
204,000	—	Tillfälliga rotevakansafgifter	254,000	—
56,000	—	Soldatvakansafgift	56,000	—
200,000	—	Båtsmansvakansafgift	200,000	—
2,300,000	—	Arrendemedel	2,300,000	—
665,000	—	Mantalspenningar	665,000	—
250,000	—	Bötesmedel	250,000	—
25,000	—	Kontrollstämpelmedel	25,000	—
1,400,000	—	Fyr- och båkmedel	1,400,000	—
1,410,000	—	Telegrafmedel	1,410,000	—
8,500,000	—	Jernvägstrafikmedel	8,500,000	—
3,000,000	—	Skogsmedel	3,000,000	—
100,000	—	Extra uppörd	100,000	—
S:a	20,605,000	Summa	20,655,000	—